

**Підготовка
загальновійськових штабів
під час відновлення
боєздатності військових
частин (підрозділів) Збройних
Сил України в умовах
обмеженого часу (бригада,
батальйон та їм рівні)**

В умовах загострення збройної агресії з боку російської федерації проти нашої держави потрібні професійні та злагоджені загальновійськові штаби тактичного рівня, які спроможні виконувати завдання із захисту держави в умовах постійної та швидкоплинної зміни бойової обстановки (завдання). Виходячи із зазначеного, особливої актуальності набули структурні та системні зміни в організації і підходах до підготовки загальновійськових штабів тактичного рівня.

Метою видання цих Методичних рекомендацій є надання рекомендацій (вказівок) Генерального штабу Збройних Сил України з порядку проведення заходів підготовки загальновійськових штабів в ході відновлення боєздатності в умовах обмеженого часу: командувачам (командирам, начальникам), органам військового управління, які здійснюють загальне керівництво відновленням боєздатності військових частин, підрозділів та безпосередньо проводять його визначені заходи; установам (організаціям), що забезпечують проведення заходів відновлення боєздатності; командирам (штабам) та особовому складу військових частин, підрозділів, які здійснюють заходи відновлення боєздатності.

Ці Методичні рекомендації розроблені з урахуванням проведеної трансформації переходу штабів тактичного рівнів на функціонування у складі S – структурах (секції: S 1 – персонал; S 2 – розвідка; S 3 – операції; S 4 – логістика; S 6 – зв'язок; S 9 – цивільновійськове співробітництво) та забезпечення послідовного процесу набуття штабами бойових (індивідуальних) спроможностей. Також, ці Методичні рекомендації можуть в повному обсязі використовуватися під час підготовки загальновійськових штабів, які не перейшли або сформовані без S – структури.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**ПІДГОТОВКА
ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ШТАБІВ
ПІД ЧАС ВІДНОВЛЕННЯ
БОЄЗДАТНОСТІ
ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН (ПІДРОЗДІЛІВ)
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО ЧАСУ
(БРИГАДА, БАТАЛЬЙОН ТА ЇМ РІВНІ)**

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ — 2024

П 32 Підготовка загальновійськових штабів під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів) Збройних Сил України в умовах обмеженого часу (бригада, батальйон та їм рівні): методичні рекомендації.— Київ: «Центр учбової літератури», 2024. — 216 с.

ISBN 978-611-01-3239-3

В умовах загострення збройної агресії з боку російської федерації проти нашої держави потрібні професійні та злагоджені загальновійськові штаби тактичного рівня, які спроможні виконувати завдання із захисту держави в умовах постійної та швидкоплинної зміни бойової обстановки (завдання).

Виходячи із зазначеного, особливої актуальності набули структурні та системні зміни в організації і підходах до підготовки загальновійськових штабів тактичного рівня.

Метою видання цих Методичних рекомендацій є надання рекомендацій (вказівок) Генерального штабу Збройних Сил України з порядку проведення заходів підготовки загальновійськових штабів в ході відновлення боєздатності в умовах обмеженого часу: командувачам (командирам, начальникам), органам військового управління, які здійснюють загальне керівництво відновленням боєздатності військових частин, підрозділів та безпосередньо проводять його визначені заходи; установам (організаціям), що забезпечують проведення заходів відновлення боєздатності; командирам (штабам) та особовому складу військових частин, підрозділів, які здійснюють заходи відновлення боєздатності.

Ці Методичні рекомендації розроблені з урахуванням проведеної трансформації переходу штабів тактичного рівнів на функціонування у складі S – структурах (секції): S 1 – персонал; S 2 – розвідка; S 3 – операції; S 4 – логістика; S 6 – зв'язок; S 9 – цивільно-військове співробітництво) та забезпечення послідовного процесу набуття штабами бойових (індивідуальних) спроможностей. Також, ці Методичні рекомендації можуть в повному обсязі використовуватися під час підготовки загальновійськових штабів, які не перейшли або сформовані без S – структури.

ISBN 978-611-01-3239-3

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
1.1	Основні завдання відновлення боєздатності загальновійськових штабів	6
1.2	Виконання завдань відновлення боєздатності загальновійськових штабів досягається	6
1.3	Злагодження штабів (структурних підрозділів) пунктів управління здійснюється	7
2	ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ ВІДНОВЛЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ШТАБІВ	7
2.1	Об'єктивні та суб'єктивні чинники, які впливають на відновлення боєздатності загальновійськових штабів	7
2.2	Вихідні дані для планування заходів відновлення боєздатності штабів	8
2.3	План відновлення боєздатності визначає терміни	8
3	ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ВІДНОВЛЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ШТАБІВ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО ЧАСУ	9
3.1	Проведення контрольного заходу з визначення рівня навченості військовослужбовців штабів	9
3.2	Проведення заходів індивідуальної підготовки з військовослужбовцями штабів	10
3.3	Проведення заходів бойового злагодження штабів	10
3.4	Переліки документів для проведення заходів бойового злагодження штабу	12
3.5	Аналіз проведених дій	14
Додатки:		
1	ВАРІАНТИ ТЕСТІВ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ШТАБІВ РІВНЯ БРИГАДА	15
1.1	Варіант тесту для командира (заступника) командира бригади	16
1.2	Варіант тесту для НШ (заступників НШ) бригади	24
1.3	Варіант тесту для начальника (офіцерів) оперативного відділення бригади (секція S 3)	28
1.4	Варіант тесту для начальника (офіцерів) відділення персоналу бригади (секція S 1)	32
1.5	Варіант тесту для начальника (помічників НР) розвідувального відділення бригади (секція S 2)	37
1.6	Варіант тесту для начальника (офіцерів) відділення зв'язку бригади секція (секція S 6)	52
1.7	Варіант тесту для заступника командира бригади з логістики (секція S 4)	57
1.7.1	Варіант тесту для заступника командира бригади з озброєння (відповідних НРВіС) (секція S 4)	62
1.7.2	Варіант тесту для заступника командира бригади з тилу (відповідних НРВіС) (секція S 4)	68
1.8	Варіант тесту для начальника медичної служби бригади	73

1.9	Варіант тесту для начальника (заступника начальника) командного пункту бригади	77
1.9.1	Варіант тесту для офіцерів структурних підрозділів командного пункту бригади	82
1.9.2	Варіант тесту для офіцерів відділу поточних операцій командного пункту бригади	92
1.10	Варіант тесту для відділення по роботі з особовим складом бригади (заступника командира бригади з МПЗ)	102
1.11	Варіант тесту для начальника (офіцеру) групи цивільного-військового співробітництва бригади (секція S 9)	107
1.12	Варіант тесту для начальника (офіцерів) відділення протиповітряної оборони бригади	112
1.13	Варіант тесту для начальника інженерної служби бригади	117
1.14	Варіант тесту для начальника служби РХБЯ зараження бригади	123
1.15	Варіант тесту для командир БрАГ (НА Бр, ЗК БрАГ)	128
1.15.1	Варіант тесту для НШ (ЗНШ) БрАГ	131
1.15.2	Варіант тесту для СПНШ БрАГ (ПНШ БрАГ)	134
1.15.3	Варіант тесту для начальника розвідки БрАГ	137
1.15.4	Варіант тесту для командира та начальника штабу артилерійського дивізіону	140
1.16	Відповіді на всі варіанти тестів для загальновійськових штабів рівня бригада	143
2	ВАРІАНТИ ТЕСТІВ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ШТАБІВ РІВНЯ БАТАЛЬЙОН	150
2.1	Варіант тесту для командира (заступника) командира батальйону	151
2.2	Варіант тесту для НШ (ЗНШ) батальйону (секція S 3)	166
2.3	Варіант тесту для ПНШ – начальника розвідки батальйону (секція S 2)	170
2.4	Варіант тесту для ПНШ – начальника зв'язку батальйону (секція S 6)	174
2.5	Варіант тесту для начальника медичної служби – начальника медичного пункту батальйону	179
2.6	Варіант тесту для заступника командира батальйону з озброєння (відповідних НРВіС при їх наявності) (секція S 4)	183
2.7	Варіант тесту для заступника командира батальйону з тилу (відповідних НРВіС при їх наявності) (секція S 4)	188
2.8	Варіант тесту для заступника командира батальйону з МПЗ (офіцера психолога)	193
2.9	Варіант тесту для заступника командира батальйону з артилерії	198
2.10	Варіант тесту для офіцера штабу батальйону (секція S 1)	201
2.11	Відповіді на всі варіанти тестів для загальновійськових штабів рівня батальйон	206
	ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	210
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	212
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	214
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	216

ВСТУП

*“Російський військовий корабель – йди нах*й!”.*

(прикордонник Роман Грибов)

В умовах загострення збройної агресії з боку російської федерації проти нашої держави потрібні професійні та злагоджені загальновійськові штаби тактичного рівня, які спроможні виконувати завдання із захисту держави в умовах постійної та швидкоплинної зміни бойової обстановки (завдання).

Виходячи із зазначеного, особливої актуальності набули структурні та системні зміни в організації і підходах до підготовки загальновійськових штабів тактичного рівня.

Метою видання цих Методичних рекомендацій є надання рекомендацій (вказівок) Генерального штабу Збройних Сил України з порядку проведення заходів підготовки загальновійськових штабів в ході відновлення боєздатності в умовах обмеженого часу:

командувачам (командирам, начальникам), органам військового управління, які здійснюють загальне керівництво відновленням боєздатності військових частин, підрозділів та безпосередньо проводять його визначені заходи;

установам (організаціям), що забезпечують проведення заходів відновлення боєздатності;

командирам (штабам) та особовому складу військових частин, підрозділів, які здійснюють заходи відновлення боєздатності.

Ці Методичні рекомендації розроблені з урахуванням проведеної трансформації переходу штабів тактичного рівнів на функціонування у складі S – структурах (секції: S 1 – персонал; S 2 – розвідка; S 3 – операції; S 4 – логістика; S 6 – зв'язок; S 9 – цивільно-військове співробітництво) та забезпечення послідовного процесу набуття штабами бойових (індивідуальних) спроможностей. Також, ці Методичні рекомендації можуть в повному обсязі використовуватися під час підготовки загальновійськових штабів, які не перейшли або сформовані без S – структури.

Спираючись на ці положення командувачі (командири, начальники) та органи управління (військового управління) повинні вести постійну роботу щодо подальшого удосконалення методики підготовки загальновійськових штабів під час відновлення боєздатності в умовах обмеженого часу.

Викладені у військовій публікації методичні рекомендації слід застосовувати творчо, відповідно до визначених військовим частинам та підрозділам спроможностей, набутого рівня навченості, наявного часу та обсягів ресурсного забезпечення, що виділені для проведення заходів відновлення боєздатності (посилання **е, и**).

“Склад офіцерів має рішучий вплив на якість всієї армії. Які офіцери, така й армія. Дух, оживляють корпус офіцерів, є дух всієї армії. Все, що заповідано великими полководцями і епохами війн, передається тільки офіцерами підростаючим поколінням, а тому в хорошій якості і бадьорому войовничому дусі офіцерів армія повинна черпати ті моральні сили, які тільки одні і можуть повести її до перемоги”.

(Наполеон I Бонапарт)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Основними завданнями відновлення боєздатності загальновійськових штабів є:

підвищення рівня навченості військовослужбовців штабів;
набуття (підтримання) та вдосконалення рівня злагодженості загальновійськових штабів (структурних підрозділів) у складі пунктів управління (далі – ПУ);

навчання порядку і способам управління підрозділами, військовою частиною у різних умовах обстановки (посилання ж);

навчання організації та здійсненню заходів щодо забезпечення живучості штабів, в умовах дій противника, який переважає в нанесенні ракетних і авіаційних ударів, впливу засобів РЕБ (БПЛА, БпАК тощо) (посилання к).

1.2. Виконання завдань відновлення боєздатності загальновійськових штабів досягається:

продуманим плануванням заходів відновлення боєздатності та завчасною підготовкою керівників, відпрацюванням всіх документів, необхідних для проведення тренувань (занять) (посилання е);

завчасним створенням та підготовкою навчальної матеріально-технічної бази (далі – НМТБ), вибором та підготовкою ділянок місцевості що забезпечують одночасне та повне проведення заходів відновлення боєздатності штабів (підрозділів) у найкоротші терміни;

проведенням вхідного контролю з визначенням рівня навченості військовослужбовців штабів та їх аналізом для корегування заходів плану відновлення боєздатності (стосовно індивідуальної підготовки, злагодження штабу);

якісним проведенням відновлення морально-психологічного стану (далі – МПС) особового складу, обстеженням та відновленням стану здоров'я військовослужбовців;

своєчасним відновленням (доукомплектуванням) особовим складом, озброєнням і військовою технікою (далі – ОіВТ), матеріально-технічними засобами (далі – МТЗ) до встановлених штатів та норм;

високою якістю проведення заходів бойового злагодження штабів;

врахуванням передового та удосконаленого досвіду щодо організації та проведення заходів відновлення боєздатності штабів (структурних підрозділів) у складі ПУ;

1.3. Злагодження штабів (структурних підрозділів ПУ) здійснюється шляхом проведення: роздільного штабного тренування (далі – РШТ) або групової вправи з елементами командно-штабного навчання (далі – КШН); радіотренувань в ланці (бригада – батальйон (дивізіон) – рота (окремий взвод); батальйон (дивізіон) – рота, батарея (окремий взвод) – бойова машина) на яких особовий склад навчається вмілим та узгодженим діям у складі штабу (структурного підрозділу ПУ) на полігонах Збройних Сил України (далі – ЗС України) або визначених ділянках місцевості в умовах максимально наближених до бойових (посилання **и**).

“Готуючись до битви, я завжди вважав, що плани марні, але планування є необхідним”.

(Дуайт Д. Ейзенхауер)”

2. ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ ВІДНОВЛЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ШТАБІВ

Якщо терміни бойового злагодження під час відновлення боєздатності перевищують 10 діб то плануються та проводяться відповідні заходи згідно вимог військових навчально-методичних публікацій Генерального штабу ЗС України (посилання **е**, **и**) із скороченням термінів проведення етапів відновлення боєздатності з урахуванням вимог розпорядження старшого командувача (начальника).

У разі обмеженого часу на проведення заходів бойового злагодження (менше 10 діб) під час відновлення боєздатності проводяться заходи відповідно вимог розділу 3 цих Методичних рекомендацій.

2.1. Об’єктивні та суб’єктивні чинники, які впливають на відновлення боєздатності загальновійськових штабів

2.1.1. Об’єктивні чинники:

терміни відновлення боєздатності військової частини, підрозділу, які визначаються окремим розпорядженням старшого командувача (начальника).

2.1.2. Суб’єктивні чинники:

- а) укомплектованість особовим складом, в тому числі:
 - укомплектованість штабів та командної ланки бригади (батальйонів (дивізіонів) та їм рівних);
 - укомплектованість екіпажів, комплексних апаратних зв’язку тощо;
- б) навченість особового складу, в тому числі:
 - рівень бойового досвіду особового складу;
 - кількість навченого (підготовленого) особового складу, який приймав участь у попередньому бойовому злагодженні військової частини, підрозділу;

результати вхідного контролю з визначення рівня навченості військовослужбовців штабів;

в) плінність кадрів, в тому числі:

кількість санітарних втрат після повернення з району виконання бойового завдання;

кількість звільненого особового складу після повернення з району виконання бойового завдання;

кількість військовослужбовців, які прибули на доукомплектування;

кількість оновленого особового складу командної ланки військової частини, підрозділу.

2.2. Вихідні дані для планування заходів відновлення боєздатності штабів

Під час планування визначаються:

основні завдання відновлення боєздатності з урахуванням досвіду ведення бойових дій та майбутнього (отриманого) бойового завдання;

строки відновлення боєздатності штабів військової частини, підрозділу;

місця (райони, полігони) і послідовність їх використання для заходів бойового злагодження штабів;

спрямованість тематики занять, тренувань відповідно до визначеної спроможності (бойового завдання) старшим командиром (начальником);

порядок використання ОіВТ, норми розходу моторесурсу та інших МТЗ для проведення бойового злагодження.

Виходячи з рішення командира, штаб спільно з начальниками родів військ та служб розробляє План відновлення боєздатності, який містить заходи бойового злагодження штабів та затверджується командиром військової частини.

2.3. План відновлення боєздатності визначає терміни:

організаційних заходів (доукомплектування особовим складом, відновлення та доукомплектування ОіВТ та МТЗ, реабілітаційні відпустки (відпочинок) особового складу;

порядок проведення заходів індивідуальної підготовки (проведення фахових зборів, занять за предметами індивідуальної підготовки, курсової підготовки, командирських зборів);

бойового злагодження (підготовки штабів та підрозділів).

Також в Плані відновлення боєздатності за необхідністю вказується склад навчаємих (підрозділів, штабів) в залежності від рівня підготовки військовослужбовців і підрозділів, та виділений час на сплановані заходи.

В залежності від умов обстановки, обмеженого терміну відновлення боєздатності, результатів проведення контрольного заходу з визначенням рівня навченості військовослужбовців штабів, можливе уточнення або переопрацювання Плану відновлення боєздатності.

“Легко в навчанні – важко в поході, важко в навчанні – легко в поході”.

(Уїнстон Черчілль)

3. ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ВІДНОВЛЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ШТАБІВ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО ЧАСУ

3.1. Проведення контрольного заходу з визначення рівня навченості військовослужбовців штабів

3.1.1. Вхідний контроль проводиться після прибуття особового складу у визначений район відновлення боєздатності під час проведення організаційних заходів до реабілітаційних відпусток (відпочинку) особового складу.

Він проводиться з метою визначення рівня підготовленості військовослужбовців штабу для досягнення мети на етапах індивідуальної підготовки та бойового злагодження штабу.

3.1.2. Вхідний контроль проводиться шляхом прийняття комплексних тестів за займаною посадою (виконання службових (сумісних) обов'язків в складі структурного підрозділу ПУ) – **на протязі 30 хв.**

Варіанти тестів для загальновійськових штабів рівня:

бригада та їм рівних – наведені в додатках 1.1 – 1.16 до цих Методичних рекомендацій;

батальйон (дивізіон) та їм рівних – наведені в додатках 2.1 – 2.11 до цих Методичних рекомендацій.

УВАГА! *За необхідністю та у разі зміни військових публікацій (доктринальних документів, навчально-методичних матеріалів) з питань підготовки та ведення бою (бойових дій), тести доповнюються або уточнюються керівником проведення заходів підготовки (індивідуальної та бойового злагодження).*

За їх результатами, керівником проведення заходів підготовки здійснюється загальний аналіз, який надається командирі військової частини для прийняття ним рішення. Це дає можливість встановити наявність відхилень від запланованих основних завдань бойового злагодження штабу.

За рішенням командира військової частини заходи підготовки (індивідуальної, бойового злагодження) уточнюються (за необхідністю) в Плані відновлення боєздатності військової частини.

3.2. Проведення заходів індивідуальної підготовки з військовослужбовцями штабів

3.2.1. Підготовка військовослужбовців здійснюється для тих, які:

3.2.1.1. Приймали участь у попередньому бойовому злагодженні військової частини, підрозділу:

шляхом проведення (за необхідністю) занять з індивідуальної підготовки (групових вправ (далі – ГВ), тактичних літучок (далі – ТЛ) тощо) під керівництвом безпосередніх командирів (начальників, керівників структурних підрозділів) на протязі 2 – 3 годин на добу (кількість занять визначається за рішенням відповідних посадових осіб виходячи із рівня підготовленості підлеглого особового складу).

3.2.1.2. Прибули на доукомплектування до військової частини, підрозділу: з першого дня прибуття їх у частину після прийняття ними посади, шляхом проведення занять з індивідуальної підготовки (лекцій, практичних занять, ГВ, ТЛ тощо) під керівництвом визначених керівників або безпосередніх командирів (начальників, керівників структурних підрозділів) щоденно на протязі 2 – 3 годин на добу, крім днів проведення штабних тренувань (далі – ШТ), групових вправ з елементами КШН (радіотренувань);

3.3. Проведення заходів бойового злагодження штабів

3.3.1. Проведення злагодження штабів може починатися під час індивідуальної підготовки, так і в ході бойового злагодження підрозділів.

Основними формами проведення заходів бойового злагодження в умовах обмеженого часу є:

РШТ – проводиться на протязі **4 – 5 годин**;

групова вправа з елементами КШН із застосуванням засобів зв'язку – проводиться на протязі **4 – 6 годин**;

радіотренування у ланці: бригада – батальйон (дивізіон) – рота (окремий взвод); батальйон (дивізіон) – рота, батарея (окремий взвод) – бойова машина – проводиться на протязі **1 – 2 години**.

3.3.1.1. З урахуванням втрат, некомплекту (відриву офіцерів штабу від виконання своїх функціональних обов'язків для виконання інших важливих завдань), заходів доукомплектування особовим складом та ОіВТ (зокрема командно-штабними машинами (далі – КШМ), РШТ та групова вправа з елементами КШН можуть проводитися скороченим складом штабу (відділень, служб) на обмеженій кількості КШМ (або на тимчасово обладнаних робочих місцях) з обов'язковим тренуванням посадових осіб у виконанні суміжних функціональних обов'язків та з використанням засобів зв'язку (супутникового, трекінгового тощо) та бойового управління (“КРОПИВА”, “ВІРАЖ ПЛАНШЕТ”, “ДЕЛЬТА”, “ТЕРМІНАЛ” тощо).

УВАГА! З урахуванням залучення особового складу штабу бригади (батальйону) до виконання інших заходів відновлення боєздатності (підпункт 3.3.1.1 цих Методичних рекомендацій) РШТ та групова вправа з елементами КШН можуть проводитися **на протязі двох діб (по 2 – 3 години на добу)** з оголошенням оперативної паузи.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! У разі отримання особовим складом загальновійськового штабу низьких результатів з комплексних тестів (за результатами вхідного контролю) необхідно напередодні проведення роздільно-штабного тренування провести **на протязі 1 – 2 діб інструкторсько-методичне заняття (далі – ІМЗ).**

Варіант пропонуємих ІМЗ з особовим складом загальновійськового штабів:

Порядок планування бою (бойових дій) загальновійськовим штабом;

Перелік та структура бойових документів, які відпрацьовує загальновійськового штаб;

Порядок оформлення графічних документів;

Порядок подачі команд командиром під час ведення бою (команди на постановку вогневих завдань, команди на відкриття вогню з різних зразків озброєння);

Тощо.

3.3.1.2. РШТ є початковою формою підготовки загальновійськового штабу. Воно призначено для набуття і удосконалення кожною службовою особою практичних умінь і навичок у виконанні своїх функціональних обов'язків у складі відділень (груп, секцій) ПУ **та в порядку взаємозаміни.**

У ході РШТ, як правило, вивчаються питання щодо виконання функціональних обов'язків, розроблення бойових документів та проведення відповідних розрахунків під час планування бою (бойових дій).

3.3.1.3. Групова вправа з елементами КШН проводиться з метою підтримки, набуття та вдосконалення (поліпшення) теоретичних знань, практичних умінь, навичок необхідних посадовим особам загальновійськового штабів всіх рівнів для підвищення командирських якостей та професійної майстерності за своєю штатною (суміжною) посадою (спеціальністю).

Застосування на груповій вправі з елементами КШН засобів зв'язку, крім того, дозволяє відпрацювати такі питання, як:

збір і узагальнення даних про обстановку;

доповідь обстановки та рішень по ній;

постановка завдань (вогневих завдань) за допомогою технічних засобів зв'язку (захищених);

дотримання вимог скритого управління військами (далі – СУВ).

УВАГА! З урахуванням проведення групової вправа з елементами КШН в ході проведення батальйонного тактичного навчання (далі - БТН), батальйонного тактико-стройового заняття (далі – БТСЗ) або ротного тактичного навчання (далі – РТН), обов’язково відпрацьовуються питання управління підрозділами в ході виконання бойових завдань (постановка завдань та вогневих завдань по засобам зв’язку).

3.3.1.4. Радіотренування проводяться для злагодження радіомереж в ланці: бригада – батальйон (дивізіон) – рота, батарея (окремий взвод) та батальйон (дивізіон) – рота, батарея (окремий взвод) – бойова машина, **одночасно з іншими заходами бойового злагодження** військової частини або визначеного складу підрозділів.

В ході радіотренувань передаються навчальні сигнали та розпорядження, відпрацьовуються питання оповіщення та управління штатними та приданими підрозділами з обов’язковим використанням кодованих карт, таблиць посадових осіб і сигналів управління та оповіщення з рапортом по типах інцидентів (небезпеки) (посилання **и**).

При цьому основними завданнями тренувань у роботі на засобах зв’язку є: удосконалення умінь і навичок посадових осіб щодо збору й аналізу даних обстановки;

тренування в доповіді даних обстановки і прийнятих рішень;

тренування в передачі сигналів бойового управління.

3.4. Переліки документів для проведення заходів бойового злагодження штабу

Перелік документів, які розробляються для проведення заходів бойового злагодження штабу, визначається його керівником в залежності від наявності часу, особового складу та цілей тренування.

В умовах підготовки до ведення бойових дій доцільно розробляти План проведення РШТ та групової вправи з елементами КШН з урахуванням місцевості в районі бойового призначення військової частини (підрозділу).

3.4.1. Для проведення РШТ розробляється (посилання **и**):

Для проведення РШТ розробляється:

План проведення штабного тренування розробляється на карті;

тактичне завдання;

бойове розпорядження, яке будуть вручатися в ході тренування;

план-календар проведення тренування (за необхідністю) без відображення в графі “дата, час” графічних елементів (стрілок, кружків).

План проведення штабного тренування розробляється на карті, в якому відображаються:

тема, навчальні цілі та час проведення тренування;

навчальні питання (етапи, якщо вони визначаються) і час відпрацювання кожного з них;

склад тих, хто навчається;
норми витрати моторесурсів;
тактичний замисел: положення і угруповання військ сторін до початку тренування, тобто вихідна обстановка; бойові завдання вищого штабу, частини (підрозділу) до початку тренування і замисли їх командирів; бойові завдання і рішення за командира військової частини (підрозділу), штабу якого навчають; завдання його сусідів; обстановка, що створюється в ході тренування для відпрацювання навчальних питань.

3.4.2. Для проведення групової вправи з елементами КШН із застосуванням засобів зв'язку розробляється:

План проведення групової вправи;
додатки до плану: тактичне завдання; ввідні; план подачі даних тактичної обстановки (якщо заняття проводяться з застосуванням засобів зв'язку); довідковий матеріал (за необхідністю).

План проведення групової вправи є основним документом для проведення ГВ, який повинен відображати тактичну обстановку, на тлі якої будуть відпрацьовуватись навчальні питання, та методику проведення ГВ.

План проведення ГВ розробляється на карті, в якому відображаються:
тема, навчальні цілі, навчальні питання та час проведення;
склад тих, хто навчається;
матеріальне забезпечення заняття;

тактичний замисел: вихідна обстановка (положення та склад військ кожної із сторін до початку заняття); бойові завдання вищестоящих з'єднань (військових частин, підрозділів) сторін до початку заняття та рішення за їх командирів; бойове завдання військової частини (підрозділу), за командира якої діють ті, хто навчається, а також бойові завдання сусідів; обстановку, яка створюється в ході заняття для відпрацювання визначених навчальних питань; заходи, які виконуються керівником у ході заняття;

крім того, за необхідності, можуть вказуватися основні тактичні показники замислу: фронт і глибина бойового завдання військової частини (підрозділу); час, який відводиться тим, хто навчається, на організацію бою (бойових дій); швидкість маршу, темпи наступу, можливі щільності сил і засобів тощо.

3.4.3. Для проведення радіотренування розробляється (посилання **и**):

План проведення тренування;
кодовані переговорні таблиці;
таблиці позивних посадових осіб;
таблиця сигналів управління, взаємодії та оповіщення з рапортом по типам інцидентів (небезпек);
таблиці кодування населених пунктів;
кодовані робочі карти (схеми) з тактичною обстановкою;
схему організації радіозв'язку на тренування.

“Війна – це ж не просто хто кого перестріляє. Війна – це хто кого передумає”.

(Борис Львович Васильєв)

3.5. Аналіз проведених дій

Під час аналізу проведених дій (далі – АПД) (заходів бойового злагодження штабу), керівник вказує ступінь досягнення мети та навчальних цілей, відмічає позитивні і негативні сторони, оцінює роботу кожного з тих, хто навчався, ставиться завдання на усунення виявлених недоліків [7].

Крім того, під час АПД доводяться найбільш повчальні приклади роботи штабів щодо:

- планування та управління боєм (бойовими діями) з досвіду російсько-Української війни 2022 року (раніше ООС);
- рішення командирів та їх обґрунтованість;
- приклади прийняття нешаблонних рішень;
- демонструються нові способи розроблення бойових документів (розрахунків), шляхи скорочення часу на їх відпрацювання тощо;
- доведення бойових завдань до підрозділів тощо.

Начальник Центру оперативних стандартів і методики
підготовки Збройних Сил України
полковник

Святослав ЩЕРБИНА

Додаток 1
до Методичних рекомендацій
(пункт 3.1.2 розділу 3)

ВАРІАНТИ ТЕСТІВ
для загальновійськових штабів рівня бригада

ТЕСТ
ПЕРЕВІРКИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ
Сфера військової діяльності (посада) – КБр (ЗКБр)

Дата: __. __. 20__ р.

Посада: _____.

Військове звання: _____.

Прізвище, ім'я, по батькові: _____.

Номери питань	Тестове завдання № 1																				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	
Номери відповідей																					

Особистий підпис особи, яка здає залік: _____

Підпис, ім'я та прізвище особи, яка прийняла залік: _____

Відсоток виконання: _____

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА: _____

ТЕСТ №1

1. Найближче завдання бригади другого ешелону:

1. може полягати в розвитку наступу, розгромі сумісно з бригадами першого ешелону армійських (корпусних, дивізійних) резервів противника у визначеній смузі наступу та оволодінні рубежем, із захопленням якого створюються умови для продовження наступу	2. визначається з таким розрахунком, щоб забезпечувалося виконання завдання ОУВ (ОТУ)	3. в розгромі батальйонів першого ешелону противника (на глибину першої позиції противника) у визначеній смузі наступу і оволодінні рубежем, із захопленням якого створюються умови для продовження наступу
---	---	---

2. Підготовка бою (бойових дій) включає послідовні та взаємопов'язані заходи:

1. аналіз бойового завдання	5. організацію взаємодії	9. оцінювання обстановки та формування вихідних даних для планування бою (бойових дій)
2. формулювання рішення на бій (бойові дії)	6. вироблення та затвердження замислу бою (бойових дій)	
3. усвідомлення завдання	7. детальна розробка дій та оформлення бойових документів	10. завершення розроблення плану бою (бойових дій)
4. доведення бойових завдань до підпорядкованих підрозділів	8. спосіб ведення бою (бойових дій)	

3. При розташуванні на місці, віддалення сторожових загонів і застав від підрозділів, що охороняються:

1. 5-15 км	2. 2-4 км	3. до 2 км
------------	-----------	------------

4. Добовий перехід за несприятливих умов може становити:

1. до 250 км	2. до 150–200 км, а іноді й менше	3. до 300 км
--------------	-----------------------------------	--------------

5. Готовність системи управління визначається:

1. готовністю до роботи засобів АУВ	4. розгортанням ПУ і зайняттям їх службовими особами	7. розгортанням охорони та оборони ПУ
2. посиленням оперативного складу ПУ	5. розгортанням стаціонарних вузлів зв'язку	8. розгортанням комендантської служби
3. готовністю інформаційних напрямків, необхідних для обміну інформацією з вищим штабом, управлінням підпорядкованими підрозділами та організації взаємодії	6. нарощуванням захисту ПУ	9. наявністю відповідних документів з управління військами

6. ОКП бригади розгортається на відстані:

1. 6-8 км	2. 5-9 км	3. яка забезпечує надійне управління підлеглими
-----------	-----------	---

7. Під час усвідомлення завдання разом з командиром, як правило, працюють:

1. начальник штабу бригади	3. заступник командира бригади	5. начальник та один-два офіцери оперативного підрозділу штабу бригади
2. заступник начальника штабу бригади	4. начальник розвідки бригади	6. начальник командного пункту бригади

8. Процес вироблення замислу бою (бойових дій) включає:

1. розроблення варіантів способів ведення бою (бойових дій)	5. оформлення замислу бою (бойових дій)
2. розиграш варіантів способів ведення бою (бойових дій)	6. інформування службових осіб
3. порядок управління	7. постановку бойових завдань підпорядкованим підрозділам
4. нараду з визначення замислу бою (бойових дій)	

9. Замисел затверджується:

1. командиром бригади	2. наказом старшого начальника	3. наказом командира бригади
-----------------------	--------------------------------	------------------------------

10. Замисел старшому начальнику командир військової частини доповідає за такими елементами:

1. мета бою (бойових дій)	3. напрямок, рубежі, райони (об'єкти) і позиції зосередження основних зусиль (напрямок головного удару) способи розгрому противника (якого противника, де, в якій послідовності та як розгромити із зазначенням порядку вогневого ураження)	5. система рубежів, районів та позицій
2. висновки з оцінювання обстановки	4. бойовий порядок військової частини	6. бойове завдання військової частини

11. Елементи ПУ повинні розташовуватись:

1. розосереджено на відстанях, які виключають масове ураження особового складу і техніки внаслідок застосування противником засобів ураження (особливо ВТЗ)	2. на відстані не більше 200 м від робочого місця командира	3. виключати взаємні перешкоди при одночасній роботі декількох радіостанцій командно-штабних машин
---	---	--

12. Терміни розгортання ПУ тактичної ланки на рухомих засобах (без урахування часу на переміщення) можуть складати:

1. 10-12 годин	2. 4-5 годин	3. 6-8 годин
----------------	--------------	--------------

13. Під час підготовки бою (бойових дій) метод послідовної роботи штабу полягає в тому, що:

1. організація планування бою (бойових дій) починається на підставі попереднього бойового розпорядження вищого штабу	2. планування бою (бойових дій) у підпорядкованих штабах починається з отриманням бойового наказу вищого штабу після прийняття рішення на бій (бойові дії)	3. організація планування бою (бойових дій) починається з отриманням попереднього розпорядження вищого штабу
--	--	--

14. За умов обмеженого часу на підготовку бою (бойових дій) оцінювати обстановку можна за:

1. елементами замислу бою (бойових дій)	2. елементами рішення на бій (бойові дії)	3. пунктами бойового наказу
---	---	-----------------------------

15. При розташуванні на місці, віддалення сторожових загонів і застав від підрозділів, що охороняються:

1. 5-15 км	2. 2-4 км	3. до 2 км
------------	-----------	------------

16. Практична робота командира бригади, його заступників, штабу, начальників родів військ і служб у підлеглих підрозділах при підготовці оборонного бою, крім звичайних питань, включає перевірку:

1. своєчасності зайняття підрозділами визначених їм районів оборони та їх готовності до ведення бою	4. готовності підрозділів, які обороняють смугу забезпечення (передову позицію), до виконання поставленого їм завдання
2. готовності артилерії до виконання поставленого завдання	5. стану і ступеня готовності інженерних загороджень і фортифікаційного обладнання смуги оборони
3. підготовки другого ешелону і резервів до маневру на зазначені напрямки	

17. У разі вклинення противника на стик із сусідньою бригадою контратака проводиться спільними зусиллями:

1. під керівництвом командира батальйону що відповідає за стик	2. під керівництвом командира бригади що знаходиться праворуч від вклинення противника	3. під керівництвом командира бригади, якого визначає командувач ОУВ (ОТУ)
--	--	--

18. Передова позиція створюється на відстані від переднього краю оборони бригади:

1. 2-4 км	2. до 4 км	3. 4-6 км (іноді й більше)
-----------	------------	----------------------------

19. Найближче завдання бригади другого ешелону:

<p>1. може полягати в розвитку наступу, розгromі сумісно з бригадами першого ешелону армійських (корпусних, дивізійних) резервів противника у визначеній смугі наступу та оволодінні рубежем, із захопленням якого створюються умови для продовження наступу</p>	<p>2. визначається з таким розрахунком, щоб забезпечувалося виконання завдання ОУВ (ОТУ)</p>	<p>3. в розгromі батальйонів першого ешелону противника (на глибину першої позиції противника) у визначеній смугі наступу і оволодінні рубежем, із захопленням якого створюються умови для продовження наступу</p>
--	--	--

20. Написати подану команду на постановку вогневого завдання:

Завдання 1: Командиру БрАГ (позивний – ЗАВОД) на знищення/подавлення **цілі 1** розташованої відкрито, з використанням кодової карти:

Відповідь 1: _____

Завдання 2: Командиру БрАГ (позивний – ЗАВОД) на знищення/подавлення **цілі 2**, по квадратах координатної сітки карти та равлику:

Відповідь 2: _____

Завдання 3: Командиру ЗВРез (позивний командира тб – КЛИНОК) на знищення/подавлення **цілі 3** танковою ротою (позивний ЗУБР-3) виділеної для стрільби із закритих вогневих позицій, від орієнтуру 1:

Відповідь 3: _____

ТЕСТ
ПЕРЕВІРКИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ
Сфера військової діяльності (посада) – КБр (ЗКБр)

Дата: __. __. 20__ р.

Посада: _____.

Військове звання: _____.

Прізвище, ім'я, по батькові: _____.

Номери питань	Тестове завдання № 2																			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
Номери відповідей																				

Особистий підпис особи, яка здає залік: _____

Підпис, ім'я та прізвище особи, яка прийняла залік: _____

Відсоток виконання: _____

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА: _____

ТЕСТ №2

1. Подальше завдання бригади першого ешелону:

1. може полягати у розвитку наступу і розгромі батальйонів другого ешелону (бригадних резервів) противника та оволодінні їх рубежем	2. визначається з таким розрахунком, щоб забезпечувалося виконання завдання ОУВ (ОТУ)	3. в розгромі батальйонів першого ешелону противника (на глибину першої позиції противника) у визначеній смузі наступу і оволодінні рубежем, із захопленням якого створюються умови для продовження наступу
---	---	---

2. У бойовому розпорядженні підрозділу зазначаються:

1. стислі висновки з оцінювання противника	4. об'єкти, які уражають в інтересах підрозділу засоби старшого начальника	7. час готовності до дій
2. цілі, які уражаються в інтересах підрозділу засобами старшого командира	5. дані про противника	8. у разі потреби можуть бути зазначені завдання військової частини та сусідів, розмежувальні лінії, порядок взаємодії з ними та інші дані
3. розподіл МТЗ	6. мета бою (бойових дій)	9. бойове завдання підрозділу

3. При розташуванні на місці, віддалення сторожових постів від підрозділів, що охороняються:

1. до 1,5 км	2. до 400 м	3. до 2 км
--------------	-------------	------------

4. Для свчасного та організованого початку і здійснення маршу бригадою, відстань вихідного рубежу (пункту) від району розташування, як правило становить:

1. до 5 км	2. 5-10 км	3. 10-15 км
------------	------------	-------------

Книги, які можуть вас зацікавити

Броньований розум.
Бойовий стрес та
психологія
екстремальних
ситуацій

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт](#) →